

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato:
FU-sak:	37/20	Arkivsaknr.:
Møtedato:	04.11.2020	

Systematisk kvalitetsarbeid ved UiB sin ph.d.-utdanning – planlegging av tiltak fram mot tilsyn fra NOKUT i 2022

UiB setter nå i gang et større arbeid fram mot tilsyn fra NOKUT, som forventes å komme i 2022. Målet med tilsynet er å kontrollere at institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid oppfyller gjeldene krav, og å stimulere til videreutvikling av systemet. Arbeidet fremover er å få på plass alle elementene i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen, og legge til rette for at disse er del av en kontinuerlig kvalitetsutvikling av arbeidet med ph.d.-utdanningen. Denne saken gir en oversikt over de ulike elementene som skal være på plass i for å sikre og videreutvikle kvaliteten i ph.d.-utdanningen ved UiB i forkant av tilsynet.

1 Bakgrunn

NOKUT gjennomførte i 2014 en evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved UiB. I tilsynet ble det fremhevet at det ble jobbet godt og systematisk med kvalitetssikring og kvalitetsutvikling, men at UiB burde vurdere å knytte kvalitetssikringen innen ph.d.-utdanningen sammen med kvalitetssikringssystemet for den øvrige utdanningen.

I 2017 etablerte UiB et eget kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen som ble vedtatt av universitetsstyret høsten 2017 (sak [129/17](#)). Mye av innholdet i systemet var en videreføring av eksisterende tiltak, for eksempel ph.d.-utdanningsmelding, fremdriftsrapportering, midtveiseevaluering, kandidatundersøkelse og emneevaluering. Med styrevedtaket fikk man en formell forankring, en tydelig organisering og planer for videreutvikling av kvalitetssikringen.

I 2019 vedtok universitetsstyret innføringen av fakultetsvise ph.d.-program (sak [34/19](#)). Ved å formelt overlate ansvaret til de ulike fakultetsstyrene, fikk UiB på plass en struktur som gjør det enklere for disse å bygge en kultur for kvalitetsarbeidet, og utarbeide konkrete tiltak som er tilpasset fakultets struktur og fagtradisjon.

2 Plan for systematisk kvalitetsarbeid

Under følger en plan for hvordan de ulike tiltakene som ble vedtatt i kvalitetssikringssystemet (heretter omtalt som kvalitetssystem for ph.d.-utdanning) i 2017 skal iverksettes, og hvordan UiB skal videreutvikle tiltak som allerede er satt i gang slik at UiB har på plass et kvalitetssikringssystem til tilsynet fra NOKUT.

2.1. Dialogmøter mellom sentralnivå og fakultetene

Dialogmøter mellom sentralnivå og fakultetene er et element i kvalitetssystemet som ble vedtatt av Universitetsstyret i 2017, men som ennå ikke er iverksatt. I universitetsstyresaken fremkommer det at «kvalitetssystemet bør inneholde mekanismer for tilbakemelding fra universitetsledelse til fakultet, og at det opprettes dialogmøter mellom disse nivåene i etterkant av rapporteringen som foregår gjennom

forskerutdanningsmeldingen». Den vedtatte handlingsplanen for ph.d.-utdanningen 2020-2024 fastslår også at UiB skal jobbe systematisk med kvalitetssikring av ph.d.-utdanningen, blant annet ved å iverksette dialogmøter mellom universitetsledelsen og fakultetene (innsatsområde *faglig kvalitet, delmål 3*).

Dialogmøter mellom fakultetene og sentralnivå er et nyttig element i en systematisk kvalitetsutvikling av ph.d.-utdanningen. Det gir en god arena for å gå gjennom sentrale aspekter ved fakultetenes ph.d.-utdanning, utover den årlige gjennomgangen av ph.d.-utdanningsmeldingen i Forskningsutvalget. Denne gjennomgangen er ofte på et overordnet nivå, mens én-til-én møter med hvert fakultet vil gi en bedre ramme for å gjennomgå viktige elementer ved ph.d.-utdanningen. Møtene vil også gi fakultetene anledning til å komme med tilbakemelding på og ønsker for arbeidet som gjøres ved UiB sentralt.

Det foreslås at dialogmøtene gjennomføres annet hvert år mellom sentral og lokal faglig ledelse med ansvar for ph.d.-utdanningen og at FIA tilrettelegger for møtene. Temaene på møtene kan i grove trekk berøre de samme elementene som inngår i fakultetenes ph.d.-utdanningsmeldinger:

- Kandidatenes inkludering i fagmiljøene og forskningen som foregår der
- Veilederopplæring
- Karriereutvikling
- Profilering av ph.d.-kandidatenes forskning
- Forholdet mellom fakultetets ph.d.-utdanning og forskningssatsinger
- Opptak, gjennomføring og underkjenninger
- Nærings ph.d. og offentlig sektor ph.d.
- Mobilitet og internasjonalisering

I etterkant av møtene vil FIA lage et forenklet sammendrag som tar sikte på å løfte felles problemstillinger slik at dette inngår som en del av UiBs kontinuerlige kvalitetsutvikling av ph.d.-utdanningen. Fakultetene står fritt til å ta innspill fra dialogmøtene med i sine ph.d. utdanningsmeldinger som behandles årlig i FU og Universitetsstyret. **Tentativ oppstart av møtesyklusen er januar/februar 2021.**

2.2. Programevaluering

Programevaluering er et av de nye elementene som ble tatt inn i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning som ble vedtatt i 2017 (sak 129/17), og som ennå ikke er implementert. Det står skrevet i systemet at *«en ekstern komité skal se på helheten i ph.d.-programmet (i.e. ved hvert fakultet); informasjon til potensielle søkere, opptak, tiltak underveis og kvaliteten på den fullførte forskningen*». Evalueringen skal gjennomføres ved hvert fakultet hvert sjette år. Ettersom de fakultetsvise ph.d.-programmene ble opprettet i 2019 betyr dette at alle ph.d.-programmene skal ha gjennomført en programevaluering innen utgangen av 2025. **En sak vil i vårsemesteret 2021 bli fremmet til FU med et forslag til gjennomføring av programevaluering**

2.3. Alumni-undersøkelse

Alumni-undersøkelse er et av de nye elementene som ble tatt inn i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning fra 2017 (sak 129/17), og som ennå ikke er implementert. Alumni-undersøkelser er nyttig for å vurdere hvordan utdanningen gir kompetanse og ferdigheter for studentenes senere arbeidskarriere. Det planlegges å dra nytte av [en rapport som NIFU publiserte](#) høsten 2020. NIFU sin

doktorgradsundersøkelse er basert på svar fra ph.d.-alumner i Norge som disputerte i 2013, 2014 eller 2015, og et gjennomgående tema er ph.d.-utdanningens arbeidslivsrelevans. Undersøkelsen gir generelle råd til doktorgradsgivende institusjoner i Norge, men den gir også et kunnskapsunderlag for en eventuell oppfølging i en separat undersøkelse ved UiB. **FIA vil studere NIFU-rapporten og utrede behovet for en separat undersøkelse ved UiB i 2021.**

2.4. Forsinkelses- og frafallsundersøkelse

Forsinkelses- og frafallsundersøkelse er et element i kvalitetssystemet som ble vedtatt av Universitetsstyret i 2017 (sak 129/17), men som ennå ikke er iverksatt. Grunnen for vedtaket er at det ikke eksisterte en systematisk gjennomgang av bakgrunnen for frafall og forsinkelse i ph.d.-utdanningen ved UiB. Årets Ph.d.-utdanningsmelding (sak 62/20) gir indikasjoner på en mulig trend som gir grunn til bekymring. Andelen som fullfører innen seks år er noe lavere for årskullene som startet fra 2010 til 2013, enn årene før. Resultatene viser også at det var et større antall avtaler som ble avbrutt i 2019 enn gjennomsnittet de siste tre årene. **Et forslag til en forsinkelses- og frafallsundersøkelse vil bli lagt frem for FU i vårsemesteret 2022.**

2.5. Mulig endring av fremdriftsrapporteringen

Dagens system for fremdriftsrapportering ble lansert i 2010 og har stort sett forblitt uforandret. Sammen med fakultetenes er det ønskelig å utarbeide en ny versjon av rapporteringsskjemaet. Noen spørsmål i dagens skjema kan være overflødige, og nye og aktuelle tema bør innarbeides. Det er ønskelig å innhente og fakultetenes og fagmiljøenes meninger i denne saken, og det legges opp til en høring i **vårsemesteret 2021.**

2.6. Tidsplan

Under følger en oppsummert tidsplan for oppstart av de ulike elementene i kvalitetsarbeidet fram mot tilsynet i 2022:

Dialogmøter – oppstart vårsemesteret 2021

Programevaluering – forslag til opplegg til FU januar 2021. Fakultetene gjennomfører programevaluering av sine programmer i perioden fra 2021 til 2025

Endring av framdriftsrapporteringen – høring ved fakultetene tidlig vårsemester 2021. Eventuell endring må være klar til å iverksettes i mai 2021

Alumni-undersøkelse – arbeidet vil starte vårsemesteret 2021

Forsinkelses- og frafallsundersøkelse – forslag til opplegg til FU vårsemesteret 2022

Saken legges med dette fram for FU til drøfting.